

Analyse DMT-oefenmap M3 naar M8 (Pravoo, 2018)

**Vanaf 1 januari 2022 is Leeshelden de digitale opvolger van de DMT-oefenmap. De DMT-oefenmap wordt niet meer uitgegeven, maar deze analyse blijft bruikbaar ook voor gebruikers van Leeshelden.*

Deze analyse helpt onderwijsprofessionals om een afweging te maken voor een interventie op ondersteuningsniveau 3, op basis van beschreven didactische kenmerken en kenmerken die de effectiviteit van de interventie beïnvloeden.

De analyse is gemaakt op basis van bestudering van:

- Handleiding
- Verantwoording
- Leespakketten M3 tot en met M8

Korte beschrijving interventieprogramma

De DMT-oefenmap M3 naar M8 is een hulppakket voor kinderen met een vertraagde ontwikkeling op het gebied van het technisch lezen. Het gaat om kinderen met een C, D of E score of IV of V score op de DMT. De DMT-oefenmap is de opvolger van de Map Speciale leesbegeleiding en kan aanvullend op de reguliere leesmethode gebruikt worden. De map wordt door de auteur gepresenteerd als een hulpmiddel ter voorbereiding op afname van de DMT-toets van Cito en eventuele afname van de AVI-kaarten. De DMT-oefenmap biedt verschillende bladen (in pdf) met woordsoorten en zinnen ingedeeld op AVI-niveau, met daarbij een instructie op een leesaanpak voor de betreffende leesmoeilijkheid. In de algemene handleiding worden suggesties voor instructies per 'type lezer' gegeven. De bladen kunnen zowel geprint of vanaf het scherm gelezen worden.

Door wie mag het interventieprogramma worden uitgevoerd?

In de handleiding staan hierover geen specifieke criteria. In lijn met [de uitgangspunten](#) voor intensieve zorg op ondersteuningsniveau 3 adviseren wij dat de ondersteuning wordt uitgevoerd door de leesspecialist, RT'er of IB'er (of de leerkracht/onderwijsassistent onder leiding van deze specialisten, of een orthopedagoog/psycholoog gespecialiseerd in leerproblemen).

Colofon

Deze analyse is gemaakt in het kader van Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie door het Expertisecentrum Nederlands in samenwerking met externe deskundigen

© 2021

Is er voor het gebruik van het interventieprogramma een internetverbinding nodig?

- Ja
 Nee

Voorziet het interventieprogramma in voldoende oefenmateriaal voor minimaal 10 tot 12 weken, voor 3 sessies in de week?

- Ja
 Nee

In het interventieprogramma wordt doelgericht gewerkt aan de volgende vaardigheden:

Vaardigheid	Kruis aan wat van toepassing is:
Technisch lezen	☐ Aanvankelijk ☒ Voortgezet
Spellen	☐ Aanvankelijk ☐ Voortgezet

Conclusie: in hoeverre is dit interventieprogramma evidence informed?

De DMT-oefenmap biedt voldoende oefenmateriaal en geeft ondersteuning in de leestechieken die je kunt inzetten bij bepaalde leesmoeilijkheden. De meeste effectieve didactische kenmerken zijn duidelijk terug te vinden. De oefenmap kenmerkt zich door de grote hoeveelheid aan oefeningen gericht op letter/klank-, woord-, zinsniveau en instructie.

Als professional zul je zelf een aantal overwegingen moeten maken ten aanzien van de planning, tijd en tijdsduur. De foutanalyse bij het lezen, de scoring en het gebruik van het diagnose/handlingsplan vragen enige oefening. Verder zal je als onderwijsprofessional enkele effectieve componenten zelf moeten organiseren of versterken, zoals het bevorderen van de leesmotivatie.

Kenmerken die de effectiviteit van het interventieprogramma beïnvloeden	Hoe is dit aspect uitgewerkt in het interventieprogramma?	Welke <u>extra</u> inspanningen worden van de onderwijsprofessional gevraagd om de effectiviteit te waarborgen?
<p>Het interventieprogramma bevat een planning van activiteiten, afgestemd op de leerdoelen op basis van hiaten in de leesontwikkeling.</p>	<p>Er wordt geen standaard planning van activiteiten op basis van de hiaten aangeboden.</p> <p>In de handleiding worden handvatten geboden om op basis van een foutenanalyse van de DMT een planning te maken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de onderwijsprofessional kan met behulp van het diagnoseblad/handelingsplan een foutenanalyse maken; • per categorie is er aangegeven welke leeskaarten daarbij passen en welke leestechneken geoefend kunnen worden. 	<p>De onderwijsprofessional zal op basis van een foutenanalyse van de DMT zelf een planning moeten maken en passende leeskaarten moeten kiezen.</p>
<p>Het interventieprogramma biedt concrete handvatten voor het in stand houden/bevorderen van leesmotivatie.</p>	<p>De DMT-oefenmap biedt een stappenkaart waarop kinderen na elke les kunnen omcirkelen welke kaarten ze hebben gelezen. Daarnaast is er ook een leesontwikkelingsportfolio beschikbaar, waarop de groei van de leesvaardigheid van een kind visueel inzichtelijk gemaakt kan worden.</p>	<p>Een sessie duurt een half uur waarbij het eerste kwartier wordt benut voor het oefenen van een bepaalde leesmoeilijkheid en het tweede kwartier voor transfer door het getrainde toe te passen in een leesboek of alledaagse leesactiviteiten. Hier kan de onderwijsprofessional ruimte nemen om aandacht te besteden aan leesmotivatie. Bijvoorbeeld door aan te sluiten bij de interesses van de leerling wat betreft het type tekst (zoals een verhalende of informatieve tekst), of wat betreft het onderwerp.</p>

Kenmerken die de effectiviteit van het interventieprogramma beïnvloeden	Hoe is dit aspect uitgewerkt in het interventieprogramma?	Welke <u>extra</u> inspanningen worden van de onderwijsprofessional gevraagd om de effectiviteit te waarborgen?
In het interventieprogramma is aandacht voor het bieden van expliciete instructie.	Elk leesblad heeft een zogenaamde 'aanpak denkwolk' waarmee de onderwijsprofessional expliciete instructie kan bieden. In de handleiding worden suggesties gegeven welke leesaanpak het beste past bij bepaald type leesgedrag (spellend of radend). Er wordt helder verwoord hoe je kunt modellen, waarna de leerling het kan overnemen (ik-jij). Wat er minder aan bod komt is het samendoen (ik-wij-jij).	De onderwijsprofessional kan het samendoen invoegen, door dit als tussenstap in te bouwen bij het lezen. Het GRRIM-model biedt inzichten in de overgang van modellen door onderwijsprofessional naar samen en zelfstandig inoefenen door de leerling(en).
In het interventieprogramma is aandacht voor het bieden van taak- en procesgerichte feedback.	<p>Het geven van feedback is summier omschreven: er wordt aangegeven dat bij alle leesfouten verwezen moet worden naar het aanpakgedrag.</p> <p>Elke sessie wordt gestart door de leerling te laten vertellen wat hij als doel heeft. Dit is vastgelegd op het zogenaamde 'blad voor cognitieve benadering'. Aan het eind van de sessie wordt daar feedback opgegeven. Het kind wordt gestimuleerd om te evalueren hoe het lezen is gegaan, gerelateerd aan zijn doel.</p>	De onderwijsprofessional zal zelf invulling moeten geven aan de procesgerichte feedback tijdens de begeleide inoefening. Hierbij is het belangrijk om deze te relateren aan de gehanteerde leesaanpak.

Didactische kenmerken van de activiteiten	Hoe is dit aspect uitgewerkt in het programma?	Welke <u>extra</u> inspanningen worden van de onderwijsprofessional gevraagd om de effectiviteit te waarborgen?
<p>Gericht op alfabetisch principe en fonologisch georiënteerd</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Auditieve informatie (fonologie) en visuele informatie (orthografie) wordt zoveel mogelijk gekoppeld. ☐ In het interventieprogramma wordt doelgericht en expliciet aandacht besteed aan letterkennis en fonologisch en fonemisch bewustzijn. ☐ De letter-klank koppelingen worden multisensorieel aangeboden. 	<p>Er wordt geen expliciete aandacht besteed aan de letter-klank koppelingen. In de M3 sectie zijn wel enkele bladen gericht op specifieke letters.</p> <p>Daarnaast wordt er in de verantwoording aangegeven dat de DMT-oefenmap geschikt is vanaf M3. Voor de periode van het aanvankelijk lezen is er een aparte map ('Voorloperje') waarin ook letterkennis en het fonemisch bewustzijn zijn uitgewerkt.</p>	<p>Activiteiten ten aanzien van fonologisch bewustzijn en/of letterkennis zullen indien nodig door de onderwijsprofessional zelf moeten worden toegevoegd. Er worden in de handleiding suggesties gedaan voor oefeningen ten aanzien van auditieve synthese en analyse.</p>
<p>Oefenen op letter-/klank-, woord-, zins-, en tekstniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ In het interventieprogramma worden oefeningen op letter/klank-, woord-, zins- en tekstniveau aangeboden. ☒ De geoefende leesmoelijkheden worden toegepast in nieuwe en verschillende leessituaties om te zorgen voor transfer. 	<p>Dit is in de DMT-oefenmap uitvoerig uitgewerkt. Er wordt op woord-, zins- en tekstniveau geoefend.</p> <p>Om de transfer te bevorderen wordt er in de sessie het tweede kwartier gewerkt met dagelijks materiaal. Er wordt een boek of artikel gelezen waarbij dezelfde leesaanpak wordt ingezet als bij het oefenen met de leeskaarten.</p>	<p>n.v.t.</p>

Didactische kenmerken van de activiteiten	Hoe is dit aspect uitgewerkt in het programma?	Welke <u>extra</u> inspanningen worden van de onderwijsprofessional gevraagd om de effectiviteit te waarborgen?
<p>Aandacht voor woordstructuur</p> <p>☒ In het interventieprogramma wordt aandacht besteed aan het herkennen van woordstructuren binnen een woord en moeilijkheden binnen een woord.</p>	<p>Er is bij de woordleeskaarten aandacht voor woordstructuren. Met name de woordbladen type 7. Het gaat dan om veelvoorkomende woorddelen zoals be-, ge-, ver-, en -lijk, -ig, -heid. De oefeningen maken kinderen bewust van de woorddelen.</p>	<p>n.v.t.</p>
<p>Oefenen op leestempo: eerst goed dan snel</p> <p>☒ In het interventieprogramma wordt er bij het lezen eerst op accuratesse en daarna op tempo geoefend.</p>	<p>In de handleiding wordt de nadruk bevestigd op het nauwkeurig lezen. Bij de herhalingsbladen worden suggesties gegeven waar de focus op kan liggen: nauwkeurigheid of leestempo.</p>	<p>n.v.t.</p>
<p>Herhaling</p> <p>☒ Geoefende leesmoeilijkheden komen herhaald aan bod in verschillende sessies.</p> <p>☐ In het programma wordt er geoefend met herhaald tekstlezen of doorlezen van teksten van hetzelfde niveau.</p>	<p>In de map zijn herhalingsbladen te vinden. Hierop worden de woorden die al aangeboden zijn herhaald.</p> <p>Per AVI-niveau zijn er verschillende woordrijen en bladen met teksten opgenomen, waardoor er gedurende langere tijd geoefend kan worden op hetzelfde niveau. De onderwijsprofessional kan er natuurlijk zelf voor kiezen om teksten herhaald te lezen.</p>	<p>n.v.t.</p>